

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum peccet mortaliter bona ecclesiastica pauperibus non erogando? 7

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

misit enim eis, ut absque auro & argento & alijs sumptibus ad prædicandum irent, accepturi sumptus vitæ ab his quibus prædicabunt. Unde subdit, Dignus est enim operarius cibo suo. Ita tamen, quod si aliquis proprijs sumptibus uteretur in prædicatione Evangelij, ad supererogationem pertineret: sicut Paulus de seipso dicit primæ ad Corinthios nono. Tertio modo, secundum quod Chrysostomus exponit, ut intelligatur illa Dominum præcepisse discipulis, quantum ad illam missionem, qua mittebantur ad prædicandum Judæis, ut per hoc excitarentur ad confidendum de virtute ipsius, qui eis absque sumptibus prouideret. Ex quo tamen non obligabantur ipsi vel successores eorum, ut absque proprijs sumptibus Euangelium prædicarent. Nam & de Paulo legitur secundæ ad Corinth. 11. quod ab alijs ecclesijs stipendium accipiebat ad prædicandum Corinthijs: & sic patet, quod aliquid possidebat ab alijs sibi missum. Stultum autem videtur dicere quod tot sancti Pontifices, sicut Athanasius, Ambrosius, & Augustinus, illa præcepta transgressi fuissent, si ad ea seruanda se crederent obligari.

Ad tertium dicendum, quod omnis pars est minor toto. Ille ergo cum Deo alias partes habet, cuius studium diminuitur circa ea quæ sunt Dei, dum intendit his quæ sunt mundi. Sic autem non debent, nec episcopi, nec clerici proprium possidere, ut dum curant propria, defectum faciant in his quæ pertinent ad cultum diuinum.

ARTIC. VII.

882

Vtrum Episcopi mortaliter peccent, si bona ecclesiastica qua procurant, pauperibus non largiantur?

quoli. 6. ar. 12.

Ad septimum sic proceditur. Videtur, quod episcopi mortaliter peccent, si bona ecclesiastica quæ procurant, pauperibus non largiantur. Dicit enim Ambrosius exponens illud Luc. 12. Hominis cuiusdam diuitis vberes fructus ager attulit. Proprium nemo dicat quod è communi plus quam sufficiat sumptum, & violentè obtentum est. † Et postea subdit, Neque

in ser 81 declinatio ad fi. to. 3. eodem lo co nunc dicto.

§ 3 minus

in Hom. super illud Pauli, Salutate Prijsam & Aquilam, anse me. Et habetur intermediationem post expositionem epistolæ ad Rom. 1.4.

minus est criminis habenti tollere, quàm cum possis & abundas, indigentibus denegare. Sed violenter tollere alienum, est peccatum mortale. Ergo episcopi mortaliter peccant, si ea quæ eis superflunt, pauperibus non largiantur.

¶ 2 Præterea, Super illud Isa. 3. Rapina pauperum in domo vestra, dicit gloss. * Hier. quod bona ecclesiastica sunt pauperum. Sed quicumque id quod est alterius, sibi reservat, aut alijs dat, peccat mortaliter, & tenetur ad restitutionem. Ergo si episcopi bona ecclesiastica, quæ eis superflunt, sibi retineant, vel consanguineis vel amicis largiantur, videtur quod teneantur ad restitutionem.

¶ 3 Præterea, Multo magis aliquis potest de rebus ecclesiæ ea quæ sibi sunt necessaria, accipere, quàm superflua congregare. Sed Hieronymus dicit in epistola ad Damasum Papam *, Clericos illos convenit stipendijs ecclesiæ sustentari, quibus parentum & propinquorum bona nulla suffragantur. Qui autem bonis parentum & opibus proprijs sustentari possunt, si quod pauperum est, accipiunt, sacrilegium committunt & incurrunt. Vnde & apostolus dicit prima ad Timoth. 5. Si quis fidelis habet viduas, subministrat illis, & non gravetur ecclesia, ut his quæ verè viduas sunt, sufficiat. Ergo multo magis episcopi mortaliter peccant, si ea quæ eis superflunt de bonis ecclesiasticis, pauperibus non largiantur.

S E D contra est, quod plures episcopi ea quæ superflunt, non largiuntur pauperibus, sed expendere videntur laudabiliter ad reditus ecclesiæ ampliandos.

R E S P O N D E O dicendum, quod aliter est dicendum de proprijs bonis quæ episcopi possident, & de bonis ecclesiasticis. Nam propriorum bonorum verum dominium habent. Vnde ex ipsarum conditione non obligantur, ut ea alijs conferant, sed possunt ea vel sibi retinere, vel etiam alijs pro libito elargiri. Possunt tamen in eorum dispensatione peccare propter inordinationem affectus, per quam

*in hunc locum
cum Esa.
10. 5.*

*Habetur
1. q. 2. c.
clericos.
c. 16. q.
1. c. quoniam.*

contingit, q̄ vel sibi plura conferant, quàm oporteat, vel alijs etiam non subueniant, secundum quod requirit debitum charitatis. Non tamen tenentur ad restitutionem, quia huiusmodi res sunt eorum dominio deputatæ: sed ecclesiasticorum bonorum sunt dispensatores vel procuratores. Dicit enim August. ad Bonifacium *, Si priuatum possidemus bonum quod nobis sufficiat, non illa † bona nostra sunt, sed illorum quorum procuracionem gerimus, non proprietatem nobis usurpatione damnabili vendicemus. Ad dispensatorem autem requiritur bona fides, secundum illud primæ ad Corinth. 4. Hic iam quæritur inter dispensatores, vt fidelis quis inueniatur. Sunt autem bonæ ecclesiastica non solum in vsus pauperum, sed etiam ad cultum diuinum & necessitates ministrorum expendenda. Vnde dicitur duodecima quæstione* secunda, De redditibus ecclesiæ vel oblatione fidelium, sola episcopo ex his vna portio mitatur, duæ ecclesiasticis fabricis, & erogationi pauperum profutura, à presbytero, sub periculo sui ordinis ministrantur, vltima clericis pro singulorum meritis diuidatur. Si ergo distincta sint bona quæ debent in vsum episcopi cedere, ab his quæ sunt pauperibus & ministris & cultui ecclesiæ eroganda, & si aliquid sibi retinuerit episcopus de his quæ sunt pauperibus eroganda, vel etiam in vsum ministrorum, aut in cultum diuinum expendenda: non est dubium quin contra fidem dispensationis agit, & mortaliter peccat, & ad restitutionem tenetur. De his autem quæ sunt specialiter suo vsui deputata, videtur esse eadem ratio quæ est de proprijs bonis: vt scilicet propter immoderatum affectum & vsum peccet quidem, si immoderata sibi retineat, & alijs non subueniat, sicut requirit debitum charitatis. Si verò non sint prædicta bona distincta, eorum distributio fidei eius committitur. Et si quidem in modico deficiat vel superabundet, potest hoc fieri absque bonæ fidei detrimento: quia non potest homo in talibus punctualiter accipere il-

§ f 4 lud

*Ep. 50. in
terme. &
si. per. 2.
† scilicet
quæ no-
stra sunt
& pau-
perum.*

*12. q. 2. c.
de reditibus
Eccles.*

lud quod fieri oportet. Si verò sit multus excessus, non potest latere. Vnde videtur bonæ fidei repugnare: & ideo non est absque peccato mortali. Dicitur enim Matth. 24. quòd si dixerit malus seruus in corde suo, moram facit dominus meus venire (quod pertinet ad diuini iudicij contemptum), & ceperit percutere conseruos suos (quod pertinet ad superbiam); manducet autem & bibat cum ebriosis (quod pertinet ad luxuriam): veniet dominus serui illius in die qua non sperat, & diuidet eum (scilicet à societate bonorù), & partem eius ponet cū hypocritis (scilicet in inferno.)

Ad primum ergo dicendum, quòd verbum illud Ambrosij non solum est referendum ad dispensationem rerum ecclesiasticarum, sed quorumcumque bonorù, ex quibus tenetur aliquis debito charitatis providere necessitatem patientibus. Non autem potest determinari, quando sit ista necessitas quæ ad peccatum mortale obliget, sicut nec cætera particularia quæ in humanis actibus considerantur. Horum enim determinatio relinquitur humanæ prudentiæ.

Ad secundum dicendum, quòd bona ecclesiarum non sunt solum expendenda in vsus pauperum, sed etiam in alios vsus, vt dictū est ¶. Et ideo si de eo quod vsui episcopi vel alicuius clerici est deputatum, velit aliquis sibi subtrahere, & consanguineis vel alijs dare, non peccat dummodo illud faciat moderate, id est, vt non indigeant, non autem vt ditiores inde fiant. Vnde Ambr. dicit in libro de Offic. * Hæc est approbanda liberalitas, vt proximos seminis tui non despicias, si egere cognoscas, non tamen vt illos ditiores fieri velis ex eo, quod tu potes conferre inopibus.

Ad tertium dicendum, quòd non omnia bona ecclesiarum sunt pauperibus largienda, nisi forte in articulo necessitatis, in quo etiam pro redemptione captiuorum & alijs necessitatibus pauperum, vasa cultui diuino dicata distrahuntur, vt Ambros. * dicit. Et in tali necessitate peccaret clericus, si veller de rebus ecclesiæ viuere, dummodo haberet patrimonia-

*gloss. ord.
& inter
ibid.*

*in co. ar.
i. 1. c. 30.
par. ante
me. to. 1.
et habe-
tur in De
cre d. 36.
c. est pro
banda.
l. 2 de of
fi. c. 20. §.
1. & ha-
bitur 12.
q. 1. cap.
Aurum.*

lia bona, de quibus viuere possent.
Ad quartum dicendum, quod bona ecclesiarum
vsiibus pauperum deseruire debent. Et ideo si quis ne-
cessitate non imminente prouidendi pauperibus, de
his quæ superfluunt ex prouentibus ecclesie, possessio-
nes emat, vel in thesauro reponat in futurum utilitati
ecclesie & necessitatibus pauperum, laudabiliter fa-
cit. Si vero necessitas imminet pauperibus erogandi,
superflua cura est & inordinata, vt aliquis in futurum
conseruet. Quod Dominus prohibet Matth. 6. dicens,
Nolite solliciti esse in crastinum.

ARTIC. VIII.

*Vtrum religiosi qui promouentur in Episcopos, tenean-
tur ad obseruantias regulares.*

AD octauum sic proceditur. Videtur, quod religiosi
qui promouentur in episcopos, non teneantur ad
obseruantias regulares. Dicitur enim 18. quæst. * 1.
quod monachum canonica electio à iugo regula mon-
achice professionis absoluit, & sacra ordinatio de
monacho episcopum facit. Sed obseruantie regulares
pertinent ad iugum regula. Ergo religiosi, qui in
episcopos assumuntur, non tenentur ad obseruantias
regulares.

883
sup. q. 88
ar. 11 ad
4 & 4. d.
38. q. 1. a.
4. q. 1. ad
5.
* 18. q. 1.
c. Statu-
tum.

¶ 2 Præterea, Ille qui ab inferiori ad superiorem
gradum ascendit, non videtur teneri ad ea quæ sunt
inferioris gradus: sicut supra dictum est *, quod reli-
giosus non tenetur ad obseruanda vota quæ in seculo
fecit. Sed religiosus qui assumitur ad episcopatum,
ascendit ad aliquid maius, vt supra habitum est *. Er-
go videtur, quod non obligetur episcopus ad ea quæ
tenebatur obseruare in statu religionis.

q. 88. ar.
12. ad 1.
q. 184. a.
7.

¶ 3 Præterea, Maxime religiosi obligari videntur
ad obedientiam, & ad hoc quod absque proprio vi-
uant. Sed religiosi qui assumuntur ad episcopatum,
non tenentur obedire prælati suarum religionum,
quia sunt eis superiores: nec etiam videntur teneri ad
paupertatem, quia sicut in decreto supra * inducto di-
citur, Quem sacra ordinatio de monacho episcopum
facit,

ar. 1. em-
ine ar.